

Наукові перспективи
Видавнича група

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ
НАУЦІ

№9(27)

2024

*Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право*

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Асоціація науковців України
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 9(27) 2024

Київ – 2024

*Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration
Association of Scientists of Ukraine
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

*("Pedagogy" Series, "Law" Series, Economy Series,
"Public Administration" Series, "Technology" Series,
"History and Archeology" Series)*

Issue № 9(27) 2024

Kyiv – 2024

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2024. № 9(27) 2024. С. 1190.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 11.09.2024, № 5/9-24).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної сілльді інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а, також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор: Даций Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Балаласва (Дорошенко) Катерина Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Герасименко Юлія Сергіївна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України (Біла Церква, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Заків Іслам Муса-Огли - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- Ігнатович Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідуючий кафедрою конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- Кавіліна Ганна Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Кардаш Оксана Любомірівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматичної, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Карускевич Михайло Віталійович - доктор технічних наук, професор, професор кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор кафедри телекомунікаційних та інформаційних систем Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Кінзерявий Василь Миколайович — кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Ковтун Владислав Юрійович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Корченко Анна Олександрівна — доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Корченко Олександр Григорович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Крижина Наталія Павлівна – доктор наук державного управління, професор, Заслужений лікар України, директор Навчально-Наукового медичного інституту Київського міжнародного університету (Київ, Україна)
- Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
- Маслак Тетяна Петрівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Ніколасв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методикі її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- Новак-Калаяс Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України (Львів, Україна)
- Огіснюк Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)
- Орлова Наталія Сергіївна — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського (Одеса, Україна)
- Сидоренко Вікторія Миколаївна — асистент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Сирник Ярослав - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
- Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Терещенко Юрій Матвійович — доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії в області науки і техніки України, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- Хохлачова Юлія Євгенівна — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Якушенко Олександр Сергійович — кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Економіка»

Bilyk O.M., Klykh T.H. <i>INNOVATIVE APPROACHES TO MANAGEMENT OF A VOLUNTEER ORGANIZATION</i>	16
Stanislavyk O.V., Kovalenko O.M., Bazyka S.K. <i>INNOVATIVE ACTIVITY AS A CONDITION FOR ENSURING THE COMPETITIVENESS OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE</i>	27
Балабанов Г.В., Благополучна А.Г., Поворознюк І.М. <i>УПРАВЛІННЯ ІНТЕГРОВАНОЮ ЛОГІСТИКОЮ ТА МЕГАПРОЕКТ «BRI» У МІЖНАРОДНОМУ ТУРИЗМІ</i>	47
Бєлов О.В., Ніколенко І.Ю. <i>АНАЛІЗ ЦИКЛІЧНОСТІ У ДИНАМІЦІ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО ЕКСПОРТУ В МЕКСИЦІ</i>	56
Благополучна А.Г., Поворознюк І.М., Штангєєва Н.І. <i>РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ СЕРВІСУ У ГОТЕЛЯХ ТА РЕСТОРАНАХ</i>	69
Вдовенко Н.М., Коробова Н.М., Шарило Ю.Є., Поліщук О.В. <i>ЕВОЛЮЦІЯ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ В АСПЕКТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НІШЕВИХ КУЛЬТУР НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ І ДІДЖІТАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ</i>	78
Віденєєв О.І., Яворська Н.П. <i>УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ БІЗНЕС-СТРУКТУР: ПІДХОДИ ТА КОНЦЕПЦІЇ</i>	89
Волощук Т.В. <i>ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ДОСЛІДЖЕННЯХ І РОЗРОБКАХ: ГЛОБАЛЬНИЙ ПОГЛЯД НА 2024 РІК</i>	103
Грабовський Д.О. <i>РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ДУМКИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ</i>	117

Гудзь Т.П., Литвинюк М.В. <i>ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОЇ РІВНОВАГИ ЯК ФУНКЦІЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ</i>	128
Кукурудз Р.С. <i>МОДЕЛЬ ДОВГОСТРОКОВОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ПОКУПЦЯ У ВІДНОСИНАХ З ПОСТАЧАЛЬНИКОМ</i>	142
Ліхоносова Г.С. <i>УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ БОРГОМ В УМОВАХ НЕЗБАЛАНСОВАНОСТІ ПОПИТУ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЕНЕРГОРЕСУРСІВ</i>	151
Москалюк С.І. <i>СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСА УКРАЇНСЬКОЇ БЕССАРАБІЇ</i>	164
Підвальний М.В. <i>ДИНАМІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ НА ОСНОВІ РЕФЛЕКСИВНОГО ПІДХОДУ</i>	177
Прохорова М.Е., Євдоченко О.О. <i>РОЗВИТОК КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ: ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА, БІЗНЕС-ІНІЦІАТИВИ ТА РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ USAID)</i>	190
Турчіна С.Г., Юрченко О.Ю., Азаров В. <i>МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ</i>	209
Угоднікова О.І. <i>МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ЛЮДИНО-ЦЕНТРУЗМУ У СИСТЕМІ РЕГІОНАЛЬНОГО МАРКЕТИНГУ</i>	219
Череп О.Г., Брутян К.С. <i>АЛГОРИТМ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ БЕНЧМАРКІНГУ</i>	230

СЕРІЯ «Державне управління»

Антонова О.Р. <i>ДОБРОБУТ СІМ'Ї ТА ЗАКОНОСЛУХНЯНІСТЬ ЇЇ ЧЛЕНІВ – АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ ТА ГАРАНТОВАНОСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА</i>	237
---	-----

Антонова Л.В., Драган І.В., Дакал А.В. <i>ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ, РОЗВИТКУ Й УДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ: ДЕРЖАВНО - УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ</i>	250
Ахмедова О.О. <i>ПРІОРИТЕТНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ</i>	264
Богданенко А.І. <i>МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНО- ТЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ДО ПРОБЛЕМ ХРИСТІЯНСЬКОЇ КОМУНІКАЦІЇ</i>	274
Бочаров С.В., Кіресва О.С. <i>ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ШЛЯХОМ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАГРОЗ ДЕРЖАВНІЙ БЕЗПЕЦІ У ПРИКОРДОННІЙ СФЕРІ</i>	288
Василенко Н.В. <i>СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ТА ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ</i>	303
Василик В.В. <i>ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБ ПРОБАЦІЇ В ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВАХ</i>	312
Венгер-Рущенко Є.В. <i>ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЗМІНИ В СФЕРІ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ: МОЖЛИВОСТІ НОВОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	319
Вольська О.М. <i>ВПЛИВ ДЕМОКРАТИЧНОГО ВРЯДУВАННЯ КРАЇН ЄС НА ФУНК- ЦІОНУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ДІЄВОГО ЕЛЕМЕНТУ ЛОКАЛЬНОЇ ДЕМОКРАТІЇ</i>	332
Габінет М.В. <i>П. НАТ ТА Р. БЕКОФ ПРО СТРАТЕГІЧНЕ ЛІДЕРСТВО В ПУБЛІЧНОМ УПРАВЛІННІ</i>	340
Гасюк І.Л., Іваній О.М. <i>МЕТАМАТИКО-СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ</i>	351

Дакал А.В. <i>МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ НА ПРИКЛАДІ КРАЇНИ НІМЕЧЧИНИ: ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЯК ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ</i>	374
Дегтяр А.О. <i>ТИПОЛОГІЯ, ФУНКЦІЇ ТА СЕРЕДОВИЩЕ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ</i>	391
Євдокимов В.О., Коломієць С.А. <i>ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	403
Ємельянов В.Р. <i>МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ: СПІВПРАЦЯ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ВИРІШЕННІ МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТІВ</i>	416
Іжа М.М., Клименко А.С. <i>ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПУБЛІЧНУ СЛУЖБУ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ</i>	427
Карпінський Б.А., Адамська І.П., Карпінська О.Б. <i>АКТИВІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: СТРАТЕГІОЛОГІЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗА МИРНОГО ПЕРІОДУ ТА ВОЄННОГО СТАНУ</i>	439
Качмар С.Й. <i>ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОЇ ГАЛУЗІ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ</i>	465
Крейденко В.В. <i>ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	474
Лазор О.Д., Заболотний А.В. <i>ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В СИСТЕМІ ВІЙСЬКОВОЇ ЛОГІСТИКИ УКРАЇНИ</i>	486
Мельничук О.Ф., Саліхов О.О. <i>УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУТУ МЕДІАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ</i>	496
Савицький А.Я. <i>СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ СТІЙКОСТІ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ОСНОВІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ</i>	504

Серьогіна Н.О., Науменко О.П. <i>ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ</i>	519
Статівка Н.В. <i>СУТНІСТЬ І ЗМІСТ ДЕРЖАВНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ</i>	529
Татарішвілі Ш.А. <i>ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДЕРЖАВ ЗАХІДНИХ БАЛКАН</i>	541
Терещенко Д.А. <i>ПРОМИСЛОВА ПОЛІТИКА ЯК ФОРМА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	554
Хом'як І.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ</i>	564
Цецик Я.П. <i>РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ</i>	583
Шимко Ю.М. <i>КОЛІЗІЇ У ФУНКЦІОНУВАННІ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я</i>	592
Яременко О.І. <i>АДАПТАЦІЯ СИСТЕМИ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТІВ НАТО</i>	603

СЕРІЯ «Право»

Murhustova Z.O. <i>THE PRINCIPLE OF RESPECT FOR THE CONFIDENTIALITY OF INFORMATION ABOUT THE STATE OF HEALTH OF A SERVICEMAN</i>	613
Берч В.В. <i>СПЕЦИФІКА ТРАНСПЛАНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ УЧАСТІ НАРОДУ У РЕАЛІЗАЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ</i>	621
Верба О.Б. <i>ЗНАЧЕННЯ НАУКОВИХ ПРАЦЬ ПРОФЕСОРІВ М. Й. ШТЕФАНА ТА П. П. ЗАВОРОТЬКА ДЛЯ РОЗВИТКУ ДОКТРИНИ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ОСІБ</i>	628

Герасименко О.М. <i>ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ СЛУЖБОЮ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ НА ОБ'ЄКТАХ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ</i>	637
Гомонай В.В. <i>КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ОСОБИ НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я</i>	656
Дерев'янко Н.З. <i>МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА СУЧАСНОГО ПРАВОНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ДОСЛІДЖЕНЬ</i>	663
Замрига А.В., Стріяшко Г.М. <i>ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВИЙ ПОГЛЯД</i>	674
Запогоцька О.В., Пустовіт Ю.Ю. <i>МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ АЗАРТНИХ ІГОР: ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ</i>	683
Кирдан Б.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СПІВУЧАСТІ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ</i>	694
Маліневський О.М. <i>ДЕЛІКТНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ РОСІЙСЬКИХ КОМПАНІЙ ЗА ШКОДУ, ЗАВДАНУ ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ</i>	702
Мисливий В.А. <i>ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕПРАВДИВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ЗАГРОЗУ ГРОМАДСЬКІЙ БЕЗПЕЦІ: СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ</i>	718
Міщук І.В. <i>МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК СУБ'ЄКТ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ</i>	728
Остапенко О.Г. <i>РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО (ПРИ ВИВЧЕННІ/ВИКЛАДАННІ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН)</i>	740
Світлак І.І., Сухоребра Т.І., Мазурик С.В. <i>ПРАВА СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ: НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА</i>	758

Серховець С.В., Софіян Д.В., Клепацький С.В. 774
УМОВИ І МЕЖІ ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК ЯК РІЗНОВИДУ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ

Христова Ю.В. 787
ФОРМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ ПРАВОСУДДЯ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Бацуровська І.В., Кашина Г.С., Макієвський О.І. 807
ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ: АДАПТАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ДО СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Гончаренко О.М. 822
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ 5–6 КЛАСІВ У ЗМІСТІ ШКІЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ ІЗ ІНФОРМАТИКИ

Гулич М.М. 832
ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ УЧНЯМИ

Марчук Г.І., Шихненко К.І., Луньо П.Є., Шкурко В.Ю., Грек О.М. 841
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СКЛАДНИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Пабат М.А., Проценко У.М., Кравченко О.П., Неводчіков О.І., Цимбал С.В. 855
ОСОБЛИВОСТІ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Пілішек С.О., Рудоман О.А. 866
РОЛЬ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ (АНГЛІЙСЬКОЇ) МОВИ У ЗВО: МОЖЛИВОСТІ ТА ОБМЕЖЕННЯ

Савченко О.Л. 879
НЕВІД'ЄМНІСТЬ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ВІД НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ УЧНІВ 5 – 9 КЛАСІВ

Теренко О.О. 888
ПРИНЦИП ВАРІАТИВНОСТІ У ПРОЄКТУВАННІ ЗМІСТУ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У США І КАНАДІ

Тягур В.М., Кулін А.З., Габода Є.Б. 895
ПАПЕРОВА ПЛАСТИКА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПОЧАТКОВИХ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ НАВИКІВ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Чубінська Н.Б., Маслюк А.Д. 910
*ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ ЯКОСТЕЙ
СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ*

Чубінська Н.Б., Попко М.М. 917
*СУЧАСНИЙ МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДОСЛІДЖЕННЯ
ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ СТУДЕНТІВ*

Шмарко Н.С. 927
*ВПЛИВ ГЕНДЕРУ НА ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДИ*

Шпак В.П., Гнезділова К.М. 939
*ТЕОРІЯ КОНСТРУКТИВІЗМУ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДґРУНТЯ
ДОСЛІДЖЕНЬ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ*

СЕРІЯ «Історія та археологія»

Telukha S.S. 952
*CONDUCTING ORAL HISTORY RESEARCH DURING RUSSIA'S
ONGOING WAR AGAINST UKRAINE: ETHICAL ISSUES AND ONGOING
PROJECTS*

Бузань В.Ю. 962
*ПОЛІТИКА АДМІНІСТРАЦІЇ ДЖОНА Ф. КЕННЕДІ ЩОДО АРАБСЬКО-
ІЗРАЇЛЬСЬКОГО КОНФЛІКТУ (1961–1963 pp.)*

Виговський М.Ю. 978
*УЧАСТЬ ВОЛОДИМИРА ЧЕХІВСЬКОГО В ДЕРЖАВНОМУ ТА
ЦЕРКОВНОМУ БУДІВНИЦТВІ ДОБИ ПЕРШИХ НАЦІОНАЛЬНО-
ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ 1917-1920 РОКІВ*

Герасименко М.О. 990
*ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПРЕЗИДЕНТІВ РЕСПУБЛІКИ
МОЛДОВА 1991-2024 pp.*

Гутник М.В. 1000
*РОЗВИТОК ДОСЛІДЖЕНЬ З ІСТОРІЇ НАУКИ ЧЕРЕЗ АМАТОРСЬКІ
РОЗВІДКИ НА ПОЧАТКУ 20 СТ.: ДОРОБОК АСТРОНОМА МИКОЛИ
БАРАБАШОВА*

Дворкін І.В. 1012
*ВНЕСОК НАУКОВЦІВ У РОЗВИТОК МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ ХАРКОВА
(КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)*

Заверющенко М.П. <i>ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕТРА МУХАЧОВА НА ПОСАДІ ДИРЕКТОРА ХАРКІВСЬКОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ</i>	1020
Задворний А.О. <i>ЕВОЛЮЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ВІД ЗАПОЧАТКУВАННЯ ДО РОЗШИРЕННЯ ЄС НА СХІД</i>	1034
Костик Є.П. <i>ВПЛИВ СИСТЕМИ ПОЛІТЦЕНЗУРИ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИДАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ В УСРР У 1920-х рр.</i>	1043
Мельник В.М. <i>ТЕОФІЛ ОКУНЕВСЬКИЙ ТА ТОВАРИСТВО „НАРОДНА ВОЛЯ”</i>	1057
Новгородов Д.В. <i>РОЛЬ ХАРКІВСЬКОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ В АРХІТЕКТУРНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ</i>	1064
Савельєв В.С. <i>ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ ІНДІЙСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ</i>	1076
Тоноян А.А. <i>ЖУРНАЛ «ОСНОВА» (1861–1863 РР.) В ІСТОРИОГРАФІЇ: ДИНАМІКА НАУКОВОГО ОСМИСЛЕННЯ ВІД ПОЧАТКУ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ ДО СЬОГОДЕННЯ</i>	1093
Федотова О.О. <i>ЦЕНзуРА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА ТЕРЕНІ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ</i>	1142
Хоменко О.О., Шевченко М.В., Савич А.В. <i>РОЛЬ ІСТОРИКІВ У СПРОСТУВАННІ ІСТОРИЧНИХ ФЕЙКІВ У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ</i>	1155
Чучалін О.П. <i>ЖІНОЧІ МОНАСТИРИ КИЇВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ В ЕКОНОМІЧНОМУ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ РЕГІОНУ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.</i>	1174

УДК 378.4

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-9\(27\)-841-854](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-9(27)-841-854)

Марчук Ганна Іванівна кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри журналістики, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника; вул Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76000, <https://orcid.org/0000-0003-4656-9799>

Шихненко Катерина Іванівна кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки, Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту, вул. Вишгородська, 21, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-8623-2907>

Луцько Петро Євгенович кандидат філологічних наук, Львівський національний університет імені Івана Франка, доцент кафедри режисури та хореографії факультету культури і мистецтв; вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000, <https://orcid.org/0000-0002-8182-4014>

Шкурко Валентина Юріївна кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну, Комунальний заклад вищої освіти "Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія" Запорізької обласної ради. вул. Наукове містечко, 59, м. Запоріжжя, <https://orcid.org/0000-0002-9671-6796>,

Грек Олена Миколаївна кандидат психологічних наук, доцент, Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського", доцент кафедри теорії та методики практичної психології, вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, <https://orcid.org/0000-0002-7925-0939>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СКЛАДНИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Анотація. Чесність і сумлінність вчених при плануванні, проведенні та описі результатів своїх досліджень (research integrity) - це головний етичний принцип, який не тільки уможливорює поступальний розвиток науки, але і служить умовою, при якому суспільство може довіряти їй. Наука має когнітивний авторитет - легітимізоване право давати визначення, описувати і пояснювати обмежені сфери реальності. Нездатність дотримуватися відповідального проведення досліджень порушує професійні обов'язки, що завдає шкоди процесу дослідження і призводить до погіршення відносин між

дослідниками, підриву довіри та надійності досліджень, витрат ресурсів, а також до можливості піддати учасників досліджень, суспільство або навколишнє середовище непотрібним ризикам. І тому необхідно, щоб вчені та установи, в яких вони працюють, періодично переоцінювали цінності та професійні директиви, якими вони керуються при виконанні наукових досліджень, а також спрямовували зусилля на дотримання сумлінності та етики у дослідницькій діяльності.

При проведенні дослідження були вивчені документи Міжнародного центру академічної доброчесності (ICAU), Міжнародного комітету з етики наукових досліджень (COPE) та зміст базового документа з реалізації доброчесності у дослідженнях, прийнятого на Другій всесвітній конференції з проблеми наукової доброчесності (2010 р.) - «Сінгапурської заяви про доброчесність у дослідженнях». Проблемою порушення вченими норм професійної діяльності стурбоване не лише наукове співтовариство, а й державні структури. До сьогодні вивчення питань, пов'язаних з дослідницькою несумлінністю, виділилося в окремий напрямок зі своїми організаціями, фахівцями, журналами та конференціями.

Ключові слова: академічна доброчесність, науковий плагіат, наукові дослідження, заклади вищої освіти, науково-освітній процес.

Marchuk Anna Ivanivna <https://orcid.org/0000-0003-4656-9799>, candidate of philological sciences, assistant professor of the Department of Journalism of Vasyl Stefanyk Prykarpattia National University; Ivano-Frankivsk, 57 Shevchenko St., 76000, <https://orcid.org/0000-0003-4656-9799>

Shykhnenko Kateryna Ivanivna PhD in Pedagogy, Associate Professor, <https://orcid.org/0000-0002-8623-2907>, Head of the Department of Language Training Institute of Public Administration and Research in Civil Protection, Kyiv, 21, Vyshhorodska St., <https://orcid.org/0000-0002-8623-2907>

Lunyo Petro Yevhenovich candidate of philological sciences, Ivan Franko National University of Lviv, associate professor of the Department of Directing and Choreography, Faculty of Culture and Arts; St. 1, Universitetskaya, Lviv, 79000, <https://orcid.org/0000-0002-8182-4014>

Shkurko Valentyna Yuriivna candidate of art history, associate Pfofessor, Department of Desing, Municipal Institution of Higher Education" Khortytsia National Education and Rehabilitational Academy" of Zaporizhzhia Regional Council. Zaporizhzhia, St. Scientific town, 59, <https://orcid.org/0000-0002-9671-6796>

Hrek Olena Mykolaivna Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor of the Department of Theory and Practice of Practical Psychology, South Ukrainian National Pedagogical University Named after K. D. Ushynsky, Odesa, <https://orcid.org/0000-0002-7925-0939>

ACADEMIC INTEGRITY AS A COMPONENT OF QUALITY ASSURANCE OF SCIENTIFIC RESEARCH

Annotation. Honesty and conscientiousness of scientists when planning, conducting and describing the results of their research (research integrity) is the main ethical principle that not only enables the progressive development of science, but also serves as a condition under which society can trust it. Science has cognitive authority - the legitimized right to define, describe and explain limited spheres of reality. Failure to adhere to responsible research conduct violates professional responsibilities, which harms the research process and leads to deterioration of relationships between researchers, undermining trust and reliability of research, waste of resources, and the possibility of exposing research participants, society or the environment to unnecessary risks. And that is why it is necessary for scientists and the institutions in which they work to periodically reevaluate the values and professional directives that guide them in conducting scientific research, as well as direct efforts to comply with integrity and ethics in research activities.

During the research, the documents of the International Center for Academic Integrity (ICAU), the International Committee on the Ethics of Scientific Research (SORE) and the content of the basic document on the implementation of integrity in research, adopted at the Second World Conference on the Problem of Scientific Integrity (2010) - "Singapore statements about integrity in research". Not only the scientific community, but also state structures are concerned about the problem of violations of the norms of professional activity by scientists. To date, the study of issues related to research dishonesty has been separated into a separate direction with its own organizations, specialists, journals and conferences.

Keywords: academic integrity, scientific plagiarism, scientific research, institutions of higher education, scientific and educational process.

Постановка проблеми. У сучасному світі громадськість розраховує отримувати значний зиск від творчого та інноваційного внеску вчених. Оскільки наука все більше переплітається з важливими соціальними, філософськими, економічними та політичними проблемами, вчені стають все більш відповідальними перед суспільством, частиною якого вони є. Довіра суспільства та підтримка досліджень значною мірою залежить від суспільної довіри до чесності окремих дослідників та підтримуюючих їх наукових

установ [1]. Тому всі вчені та наукові установи зобов'язані створювати та розвивати дослідницьке середовище, яке б сприяло високим етичним стандартам та постійному професійному розвитку, зберігало довіру громадськості до наукових досліджень, у якій вчені та дослідники були б віддані культурі доброчесності та сумлінності при проведенні наукових досліджень [2]. Доброчесність і чесність властива як окремим дослідникам, так і установам, у яких вони працюють. Для окремих людей – це аспект морального характеру та особистого досвіду. Для установ - це питання створення середовища, що сприяє відповідальній поведінці, спираючись на стандарти передового досвіду, надійність та законність інституційної практики.

Заклади вищої освіти знову приділяють увагу важливості академічної доброчесності та цінності традиційних кодексів академічної доброчесності. Причини такого розвитку подій включають: очевидне зростання академічної нечесності та потреба в спільному наборі цінностей для поживлення почуття професійної спільності в науковій установі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження університету Меріленд у 1990 році дали поштовх для створення Студентської ради честі та Кодексу академічної чесності. У Кодексі відображено такі види академічної нечесності, як: списування (тобто використання тексту автора, без зазначення посилання на його роботу); підробка (пряма фальсифікація тексту чи його твір); надання допомоги для здійснення акта академічної не доброчесності; плагіат (подання тексту чи ідей іншої особи як своїх власних). Міжнародний центр академічної доброчесності на базі інституту етики Ратлендського, Університет Клемсон (Південна Кароліна), розробив документ «Фундаментальні цінності академічної доброчесності». Враховуючи визначений цим документом підхід, академічна доброчесність розглядається як відданість академічному співтовариству [3].

Формулювання цілей статті: дослідження та аналіз сучасних літературних даних про стан проблеми плагіату та порушень принципів академічної доброчесності в науці.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Рекомендації ЮНЕСКО щодо наукової діяльності та науковців (дослідників) 2017 р. під «наукою» розуміється діяльність, у ході якої людство, діючи індивідуально, малими групами чи великими колективами, намагається в організованому порядку, на основі співпраці та конкуренції виявити і усвідомити головні аспекти причинно-наслідкових зв'язків, відносин або взаємодій на основі об'єктивного вивчення спостережуваних явищ та перевірки його результатів шляхом обміну висновками та даними та їх колегіального аналізу, пов'язує один з одним і зводить воедино підсистеми знань шляхом систематичного осмислення та концептуалізації і таким чином отримує можливість використовувати у своїх

інтересах розуміння процесів та явищ, що відбуваються в природі та суспільстві [4].

Спираючись на основоположні принципи академічної свободи, сумлінності дослідницької роботи та високого наукового рівня, відкрита наука встановлює нову парадигму, в якій до наукової діяльності включаються методи підвищення рівня відтворюваності, прозорості, обміну інформацією та співробітництва на основі розширення відкритого доступу до наукових матеріалів, інструментарію та процесам. До основних цінностей відкритої науки належать [5]:

(а) Якість та сумлінність - відкрита наука повинна поважати академічні свободи та права людини, а також забезпечувати високу якість досліджень шляхом об'єднання численних джерел знань та надання широкого доступу до методів та результатів досліджень для їх ретельного аналізу та перевірки з використанням транспарентних процедур.

(b) Користь для суспільства - як глобальне суспільне благо, відкрита наука повинна належати і приносити користь всьому людству. З цією метою наукові знання повинні бути у відкритому доступі, а їхні здобутки повинні бути частиною загального надбання. Наукова практика повинна мати інклюзивний, стійкий і справедливий характер, у тому числі щодо можливостей для здобуття наукової освіти та нарощування потенціалу.

(c) Відповідальність, повага та підзвітність – більша відкритість веде до підвищення відповідальності всіх залучених у відкриту науку суб'єктів, яка, поряд з підзвітністю перед громадськістю, своєчасним виявленням конфліктів інтересів та можливих соціальних та екологічних наслідків науково-дослідної діяльності, інтелектуальною доброчесністю та повагою етичних принципів та особливостей дослідницької діяльності, повинна лягти в основу ефективного управління відкритою наукою.

Дослідження - це методичне та критичне розуміння нового, наукове здобуття [6]. Це також професійна діяльність, тобто виконана людьми, спеціально підготовленими для проведення досліджень. Добросовісність та чесність зазвичай розуміються як синоніми високих етичних стандартів. Для окремого дослідника сумлінність означає, перш за все, прихильність до інтелектуальної чесності та особисту відповідальність за свої дії та цілу низку заходів, що характеризують відповідальне проведення дослідження. Ці дії включають: інтелектуальну чесність у розробці та проведенні дослідження та надання звітів; точність визначення особистого вкладу у розробку дослідження та при написанні звітів; справедливість у експертній оцінці; колегіальність у наукових взаємодіях, включаючи комунікацію та обмін ресурсами; прозорість у конфлікті інтересів або вказівку на потенційний конфлікт інтересів; захист учасника дослідження під час проведення

досліджень за участю людей; гуманну турботу про тварин під час проведення досліджень з участю тварин; а також дотримання взаємних обов'язків між дослідниками та дослідницькими групами [7].

Дослідники працюють в установах, які мають складні організаційні структури. Чинники, які сприяють відповідальній поведінці під час проведення наукових досліджень, можуть впливати лише на рівні особистості; на рівні дослідницької групи; і на рівні самого дослідницького закладу. Ці різні організаційні рівні взаємозалежні під час проведення досліджень, тому ці установи повинні:

- забезпечувати керівництво на підтримку відповідального проведення досліджень;
- заохочувати повагу до всіх, хто бере участь у проведенні дослідження;
- сприяти продуктивній взаємодії між дослідниками-стажерами та наставниками;
- виступати за дотримання правил, що стосуються всіх аспектів проведення досліджень, особливо досліджень за участю людей та тварин;
- передбачати, виявляти та управляти індивідуальними та інституційними конфліктами інтересів;
- організувати розслідування заяв про наукові провини та застосовувати відповідні адміністративні санкції;
- заохочувати освітні заходи, спрямовані на навчання сумлінності та відповідального проведення досліджень; а також контролювати та оцінювати інституційне середовище, підтримуючу сумлінність під час проведення досліджень, і використовувати ці знання для постійного поліпшення якості [8].

Програми штучного інтелекту мають потенціал для підтримки наукової і дослідницької діяльності, якщо вони використовуються етично та належним чином. Однак неадекватна довіра може стати перешкодою для навчання студентів і може призвести до порушення академічної доброчесності. Керівники навчальних закладів, викладачі, співробітники та студенти повинні подумати про відмінності між належним і неналежним використанням цих програм. Інститути та їхній персонал повинні розробити ефективні вказівки для своїх керівників, викладачів, персоналу та студентів, які чітко окреслюють відповідальність за етичне та прозоре використання цих програм.

Відповідальне та етичне використання означає визнання того, що ці інструменти є цифровими помічниками, які не думають, а використовують алгоритми для прогнозування вмісту. Науковий скептицизм щодо використання цих програм важливий з таких причин:

- є проблеми з конфіденційністю та конфіденційністю персональних даних користувача;
- існує потенціал для дезінформації, дезінформації та неправдивої інформації, пов'язаної зі згенерованим виходом, включаючи фальсифіковані посилання (створення фантомних даних);

- існують проблеми з авторським правом і плагіатом, пов'язані зі згенерованим результатом;
- існує потенційний ризик відсутності об'єктивності у створених результатах;
- існують проблеми з доступом, пов'язані з кращими програмами за платними основами;
- існує потенційна шкода для навколишнього середовища через енергію (і шкідливі викиди), необхідну для роботи цих програм;
- існують потенційні занепокоєння щодо його етичного використання, оскільки це залишається нерегульованою галуззю.

Обережне та продумане використання штучного інтелекту в науковому середовищі може покращити та підтримати дослідницький процес.

Розробка та впровадження вимог щодо забезпечення доброчесності у наукових дослідженнях та публікації їх результатів покладено в основу діяльності Агентств контролю якості та академічної доброчесності по всьому світу:

- Європейська асоціація із забезпечення якості у вищій освіті (ENQA) - Місія Європейської асоціації із забезпечення якості у вищій освіті (ENQA) полягає в тому, щоб стимулювати розвиток забезпечення якості шляхом подання агентств на міжнародному рівні, підтримки їх на національному рівні та надання їм комплексних послуг та можливостей для налагодження зв'язків [9]. ENQA сприяє підвищенню якості та розвитку культури якості у вищій освіті.

- Платформа Ради Європи з етики, прозорості та доброчесності в освіті (ETINED) [10].

- Агентство з забезпечення якості (QAA) у Великій Британії [11].

- Консультативна група з академічної чесності [12].

- Агентство з якості та стандартів вищої освіти (TESQA) в Австралії - TEQSA надає підтримку постачальникам у підтримці академічної доброчесності та боротьбі з шахрайством під час укладання контрактів, у тому числі шляхом розробки освітніх матеріалів та обміну інформацією про підходи до цієї проблеми, а також шляхом співробітництва з постачальниками та іншими зацікавленими сторонами для підтримки впровадження цих нових законів. [13].

- Рада з акредитації вищої освіти (CHEA) у США – Міжнародний інститут планування освіти ЮНЕСКО (МІПО) та Міжнародна група якості Ради з акредитації вищої освіти США (CHEA/CIQG) об'єднали зусилля для розробки ресурсів із забезпечення академічної доброчесності [14].

- Міжнародний центр академічної доброчесності (ICAI) присвячений розбудові та зміцненню культури чесності та доброчесності в академічному середовищі та суспільстві в цілому (ICAI, nd, параграф 3). Він реагує на тенденції та проблеми, пов'язані зі стандартами та практикою академічної

добросовісності (ICAI, *id.*, параграф 4). Враховуючи цю мету, ICAI реагує на нинішнє та різке зростання інструментів штучного інтелекту в освітньому секторі. Зосереджуючись організаційній меті, ICAI пропонуємо таке твердження щодо штучного інтелекту та академічної добросовісності [15].

Хоча визначення неналежної професійної поведінки, прийняті у різних країнах, відрізняються один від одного, всі вони включають фабрикацію, фальсифікацію та плагіат (ФФП) як найбільш серйозні відхилення від прийнятих норм. Поряд із подібними грубими порушеннями, які швидше можна віднести до категорії наукового шахрайства (*scientific fraud*), виділяють ще й «спірні дослідницькі практики» (*questionable research practices*). Це дії, що відступають від норм і правил, прийнятих у науковому співтоваристві, але не мають такого злостісного характеру. До них відносять свідоме спотворення складу співавторів, дублювання публікацій, наявність прихованих фінансових інтересів та багато іншого [16]. Головне питання щодо наукової несумлінності, від відповіді яке залежить політика у цій галузі, полягає у тому, наскільки подібна практика поширена і яких збитків вона завдає. Дослідницька несумлінність соціально неприйнятна, тому розмови про її широке розповсюдження кидають серйозний виклик науці.

Існує кілька причин, з яких важливо дотримуватись етичних норм у дослідженнях. По-перше, ці норми сприяють цілям досліджень, таким як отримання знань, істини та запобігання помилкам. Наприклад, заборони на підробку, фальсифікацію чи спотворення даних досліджень сприяють отриманню справжніх знань та мінімізації помилок [17]. По-друге, оскільки дослідження часто пов'язані з великою кількістю співробітництва та координації між багатьма фахівцями різних дисциплін та установ, етичні стандарти сприяють дотриманню цінностей, необхідних для спільної роботи, такі як довіра, підзвітність, взаємна повага та справедливість. Наприклад, багато етичних норм у дослідженнях, таких як керівні принципи авторства, авторського права та патентування, спільного використання даних та правила конфіденційності при видачі експертної оцінки, призначені для захисту інтересів інтелектуальної власності та заохочення співробітництва. Більшість дослідників хочуть бути впевнені, що їхні ідеї не будуть вкрадені або розкриті достроково [1,2].

По-третє, багато етичних норм допомагають забезпечити притягнення до відповідальності дослідників. Наприклад, для забезпечення того, щоб дослідники, які фінансуються за рахунок державних коштів, могли бути підзвітні громадськості, необхідна державна політика щодо неправомірної поведінки, конфліктів інтересів, захисту людей і догляду за тваринами в дослідженнях.

По-четверте, етичні норми у дослідженнях також допомагають будувати суспільну підтримку досліджень. Люди з більшою ймовірністю фінансува-

тимуть дослідницький проект, якщо вони можуть довіряти якості та добросовісності досліджень [18]. Нарешті, багато з етичних норм для досліджень сприяють безлічі інших важливих моральних та соціальних цінностей, таких як соціальна відповідальність, права людини, добробут тварин, дотримання законності, громадська охорона здоров'я та безпека.

Поширеність проблеми плагіату (в різних його формах) серед аспірантів та науковців залежить від методології вивчення даного питання, при цьому багато дослідників використовують так звану методику самозвіту, тобто внутрішньо університетського контролю наукових праць щодо плагіату. В якості відповіді на цей виклик служби, що відповідають за наукову політику, та наукові товариства продовжили розвивати необхідну інфраструктуру, видавати та поширювати етичні кодекси та посібники з відповідального проведення досліджень, розробляти освітні програми, проводити конференції та з'їзди. Перед ними стояло чотири основні завдання: 1) запропонувати таку політику та організаційні заходи, які б сприяли добросовісності у науці; 2) налагодити систему навчання та освіти; 3) здійснювати моніторинг та своєчасно виявляти порушення з відповідального проведення досліджень; 4) продумати процедуру розгляду та санкції за грубі відступи від стандартів науково-дослідної діяльності.

Першими цим шляхом пішли США. Станом на 2015 р. понад 50 спільнот американських вчених мали нормативні документи щодо відповідального проведення досліджень. В університетах функціонують офіси адміністрації наукових досліджень (research administration – RA); однією з основних напрямів у роботі виступає сертифікація авторства. Слідом за США аналогічні органи та правила з'явилися і в європейських країнах, насамперед у Великій Британії, Данії, Франції, Нідерландах, Німеччині, Фінляндії, Португалії, Швеції. Так, у Фінляндії Консультативна рада з сумлінності в дослідженнях почала функціонувати у 1992 р., а в 1994 р. було видано перше Посібник з відповідального проведення досліджень, яке потім неодноразово редагувалося і перевидавалося [7].

У ФРН (Німеччина) у рамках Ради з наукових досліджень було засновано незалежний комітет омбудсмена з наукових досліджень, а також служба національного омбудсмена спеціально для вирішення питань, пов'язаних з порушенням вченими прийнятих норм і правил [19]. У 2006 р. у Великобританії створено Службу забезпечення сумлінності в дослідженнях (UK research integrity office – UKRIO), покликану протистояти порушенням стандартів дослідницької діяльності. UKRIO підтримується урядом та основними структурами, які забезпечують регулювання та фінансування досліджень у галузі медицини та охорони здоров'я. Данія та Норвегія – одні з небагатьох країн, де поведінка з несумлінністю у дослідженнях регулюється національним законодавством.

Один із напрямів у роботі із забезпечення наукової доброчесності полягає у виданні та поширенні етичних кодексів і посібників, які регламентують дослідницьку діяльність у різних країнах та галузях науки. Зважаючи на важливість етики для проведення досліджень, не дивно, що багато різних професійних асоціацій, державних установ та університетів прийняли конкретні кодекси, правила та політику, що стосуються етики досліджень. Так, у 2014 р. Комітет з етики Національного центру наукових досліджень Франції випустив 35-сторінкове керівництво, присвячене відповідальності та сумлінності у дослідженнях [20]. Китайською академією наук у 2013 р. було видано «Принципи регулювання досліджень та поведіння з науковою не доброчесністю».

Ще один напрямок, у якому ведеться робота із забезпечення доброчесності у дослідженнях, – це підготовка та реалізація освітніх програм. Більшість академічних установ Європи та США вимагають від студентів, магістрантів та докторантів проходження навчання з відповідального проведення досліджень (Responsible conduct of research – RCR). Програми фінансування грантів на дослідження (наприклад, NIH, NHS) включають обов'язкову підготовку з етики досліджень для студентів дослідників. (Надання сертифікатів, реєстрація дослідників з обов'язковим оновленням навчання кожні 2-3 роки). Багато навчальних закладів розробили такі навчальні програми у галузі етики досліджень. Доведені на сьогоднішній день дані показують, що неправомірна (неналежна) поведінка у дослідженні є рідкісним явищем, хоча між різними оцінками існують значні відмінності. За офіційними даними США, рівень неналежного проведення дослідження становить лише 0,01% дослідників на рік (заснований на підтверджених випадках у дослідженнях, що фінансуються з федерального бюджету), до 1% дослідників на рік (на основі самозвітів анонімного опитування про неправомірну поведінку) [7].

Вже протягом 20 років у США читаються курси та окремі лекції, проводяться семінари та робочі зустрічі (у тому числі й онлайн), мета яких – сприяти відповідальному проведенню досліджень. Вони обов'язкові всім аспірантів, котрі займаються природничими науками, які навчаються у американських закладах вищої освіти. Починаючи з 2007 р. уряд Південної Кореї та академічна спільнота також займаються проблемою підвищення відповідального проведення досліджень. З цією метою було створено Центр інформації з дослідницької етики (Center for research ethics information) та розроблено освітню Програму з дослідницької етики крок за кроком. У 2012 р. «Erigeum» – спін-аут компанія з електронного навчання – запустила дві версії курсу: один – для міжнародного співтовариства вчених, а інший – для студентів та дослідників США. Роком пізніше «Erigeum» відредагувала

міжнародну версію курсу, щоб створити австралійську версію. До кінця 2014 р. курсом з ОПШ, запропонованим «Erigium», користувалися понад 50 університетів у 15 країнах. У 2014 р. Міністерство освіти Тайваню запустило чотирирічний проект «Навчання та впровадження принципів дослідницької етики в систему вищої освіти Тайваню». Починаючи з останнього семестру 2014 р. студенти 11 університетів та коледжів Тайваню беруть участь в онлайн-програмах навчання. Так, одна зі стратегій Гентського університету (Бельгія) щодо подальшого підвищення сумлінності в дослідженнях полягає в організації тренінгу для всіх, хто займається наукою (аспіранти, постдоки, професори, адміністративний і технічний персонал тощо). З цією метою в університеті регулярно проводяться одноденні інтерактивні семінари [18].

Для підтримки тісніших зв'язків між європейськими країнами було створено Європейську мережу відділів із забезпечення доброчесності у дослідженнях (European network of research integrity offices). Заснована в 2007 р. вісьмома експертами, сьогодні вона об'єднує представників із майже всіх європейських країн. Члени цієї організації збираються двічі на рік на загальні збори. Її мета – обговорення, обмін досвідом та розробка можливих рішень, пов'язаних як з розглядом звинувачень у порушенні етичних норм, так і з навчанням коректного проведення досліджень. Вона підтримує зв'язки та робочі відносини з іншими аналогічними організаціями: наприклад, з Науковою європейською робочою групою з сумлінності у дослідженнях (Science Europe working group on research integrity), Американською асоціацією посадових осіб, які займаються доброчесністю у дослідженнях (American association of research integrity officers), та ін. Одне з її головних завдань – допомога у створенні подібних служб країнам, в яких їх немає [20].

Відбулося вже ряд Всесвітніх конференцій з питань доброчесності у наукових дослідженнях (Лісабон, 2007; Сінгапур, 2010; Монреаль, 2013; Ріо-де-Жанейро, 2015, Амстердам, 2017). Ці конференції замислювалися як форум для обговорення ідей, політики та емпіричних даних, пов'язаних із відповідальним проведенням досліджень. Їх мета полягає в тому, щоб сприяти зусиллям щодо підвищення довіри та надійності досліджень, а також відповідальності вчених за одержувані ними результати. У 2010 р. на Другій Всесвітній конференції було прийнято «Сінгапурську заяву про доброчесність у дослідженнях».

В даний час більшість наукових експертів сходиться на думці, що в першу чергу необхідно розпочати навчання за принципами академічної доброчесності на рівні університетів. Одним із сучасних та ефективних методів боротьби з плагіатом є онлайн-перевірка тексту рукопису на оригінальність. В нашій країні академічною науковою спільнотою активно використовувалась програма Unicheck (попередня назва UNPLAG) на заміну

якій у 2024 році прийшов Strike Plagiarism. StrikePlagiarism.com є академічною антиплагіатною системою, ефективним інструментом пошуку плагіату, а також контенту, згенерованого ШІ, аналізу джерела запозичень та зворотного зв'язку з автором. Функціонал Завдання дозволяє використовувати систему антиплагіату для оцінки різних письмових робіт, у тому числі есе та курсових. Ця функція стала дуже популярною у школах, коледжах та університетах. Цей функціонал покращує та спрощує процес спільної роботи студента та викладача. Розвиток системи неможливий без інтеграції із зовнішніми системами. StrikePlagiarism надає великого значення сумісності системи з різними LMS за допомогою API, Moodle плагінів, LTI, Canvas, Ldap і т. д. (більше 400 клієнтів використовують різні форми інтеграції). Компанія впроваджує системи захисту персональних даних з 2002 року, в чому досягла значних успіхів. Використовується протокол SSL та технології шифрування даних, компанія є першою антиплагіатною компанією в ЄС, яка розробила технології захисту персональних даних відповідно до Директиви Європейської комісії (GDPR). Усі дані клієнтів зберігаються на серверах ЄС. Усі документи, збережені у базі даних, захищені від копіювання з боку третіх осіб. Структура системи забезпечує конфіденційність між обліковими записами, тому доступ користувачів до документів обмежений.

Висновки. Освіта в етичних питаннях доброчесності досліджень може допомогти науковцям краще зрозуміти етичні стандарти, нормативні документи та проблеми, а також покращити етичні міркування та прийняття рішень. Багато відхилень, які відбуваються у дослідженнях, можуть виникати у зв'язку з тим, що дослідники просто не знають або ніколи не замислювалися над деякими з етичних норм дослідження. Нарешті, освіта в галузі етики досліджень повинна допомогти дослідникам впоратися з етичними дилемами, з якими вони можуть зіткнутися, ознайомивши їх із важливими концепціями, інструментами, принципами та методами, які можуть бути корисними для вирішення цих дилем.

Доброчесність у дослідженнях необхідна для підтримки наукової досконалості та підтримки довіри громадськості. Необхідно, щоб вчені та установи, в яких вони працюють, періодично переоцінювали цінності та професійні директиви, якими вони керуються при виконанні наукових досліджень, а також спрямовували зусилля на дотримання доброчесності та етики у дослідницькій діяльності.

Література:

1. Fields K. L., Price A. R. Problems in research integrity arising from misconceptions about the ownership of research. *Research Ethics*. Routledge: 2017. P. 425-429.
2. Vassallo J. WASP (Write a Scientific Paper): Plagiarism and the ethics of dealing with colleagues. *Early human development*. 2018. Vol.124. P. 65-67.

3. Фундаментальні цінності академічної доброчесності (переклад з англійської) Ред. Т. Фішман. Міжнародний центр академічної доброчесності. Інститут Етики. Університет Клемсона (Південна Кароліна), 2019. 39 с.
4. UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/en>
5. UNESCO. Open science: A global movement catches on. URL: <https://courier.unesco.org/en/articles/open-science-global-movement-catches>
6. Dixon-Woods M. Regulating research, regulating professionals. *Journal of the Royal Society of Medicine*. 2010. Vol.103, №4. P. 125-126.
7. Shamo, Adil E.; Resnik, David B. Responsible Conduct of Research. 3rd ed. - Oxford: Oxford University Press, 2015. - 346 p.
8. Integrity in scientific research: creating an environment that promotes responsible conduct. National Research Council (US) and Institute of Medicine (US) Committee on Assessing Integrity in Research Environments. - Washington (DC): National Academies Press (US), 2002. – 267 p.
9. European Association for Quality Assurance in Higher Education. URL: <https://enqa.eu/>
10. Academic Integrity and Plagiarism. URL: <https://www.coe.int/en/web/ethics-transparency-integrity-in-education/academic-integrity-and-plagiarism>
11. Quality Assurance Agency (QAA). URL: <https://www.qaa.ac.uk/>
12. Academic Integrity Advisory Group. URL: <https://www.qaa.ac.uk/en/about-us/what-we-do/academic-integrity/academic-integrity-advisory-group>
13. TEQSA . URL: <https://www.teqsa.gov.au/protecting-academic-integrity>
14. CHEA. URL: <https://www.chea.org/>
15. ICAI. URL: www.academicintegrity.org
16. Greenhalg S. Neoliberal science, Chinese style: Making and managing the «obesity epidemic». *Social studies of science*. L., 2016. Vol. 46, № 4. P. 485–510.
17. Dingwall R. et al. Towards common principles for social science research ethics: A discussion document for the Academy of Social Sciences. *Finding common ground: Consensus in research ethics across the social sciences*. 2017. P. 111-123.
18. Porter K. M. et al. The emergency of clinic research ethics consultation: Insights from national collaborative. *The American Journal of Bioethics*. 2018. T.18. №1. P. 39-45.
19. Integrity in research – a Rationale for community action. – Mode of access: URL: http://ec.europa.eu/research/swafs/pdf/pub_governance/ec-expert-group-report_en.pdf.
20. Leduc M., Letellier L. Promoting research integrity at CNRS, France: Proceedings of the 4th World conference on research integrity. *Research integrity and peer review*. 2016. P. 31. DOI: 10.1186/s41073-016-0012-9.

References:

1. Fields, K. L.& Price, A. R. (2017). Problems in research integrity arising from misconceptions about the ownership of research. *Research Ethics*. Routledge: 2017. P. 425-429. [in English].
2. Vassallo, J. (2018). WASP (Write a Scientific Paper): Plagiarism and the ethics of dealing with colleagues. *Early human development*. 2018. Vol.124. P. 65-67. [in English].
3. Fundamentalni tsinnosti akademichnoyi dobrochesnosti (pereklad z anhliyskoyi) Red. T. Fishman. Mizhnarodnyy tsentr akademichnoyi dobrochesnosti. Instytut Etyky [Fundamental values of academic integrity (translated from English) Ed. T. Fishman. International Center for Academic Integrity. Institute of Ethics.]. University-tet Klemsona (Pivdenna Karolina) [Institute of Ethics. Clemson University (South Carolina)], 2019. 39 s.[in Ukrainian].

4. UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/en> [in English].
5. UNESCO. Open science: A global movement catches on. URL: <https://courier.unesco.org/en/articles/open-science-global-movement-catches> [in English].
6. Dixon-Woods M. Regulating research, regulating professionals. *Journal of the Royal Society of Medicine*. 2010. Vol.103, №4. P. 125-126. [in English].
7. Shamoo, Adil E. % Resnik, David B. (2015). *Responsible Conduct of Research*. 3rd ed. - Oxford: Oxford University Press, 2015. 346 p. [in English].
8. Integrity in scientific research: creating an environment that promotes responsible conduct. National Research Council (US) and Institute of Medicine (US) Committee on Assessing Integrity in Research Environments. - Washington (DC): National Academies Press (US), 2002. – 267 p.
9. European Association for Quality Assurance in Higher Education. URL: <https://enqa.eu/>
10. Academic Integrity and Plagiarism. URL: <https://www.coe.int/en/web/ethics-transparency-integrity-in-education/academic-integrity-and-plagiarism> [in English].
11. Quality Assurance Agency (QAA). URL: <https://www.qaa.ac.uk/> [in English].
12. Academic Integrity Advisory Group. URL: <https://www.qaa.ac.uk/en/about-us/what-we-do/academic-integrity/academic-integrity-advisory-group> [in English].
13. TEQSA . URL: <https://www.teqsa.gov.au/protecting-academic-integrity> [in English].
14. CHEA. URL: <https://www.chea.org/> [in English].
15. ICAI. URL: www.academicintegrity.org [in English].
16. Greenhalg, S. (2019). Neoliberal science, Chinese style: Making and managing the «obesity epidemic». *Social studies of science*. L., 2019. Vol. 46, № 4. P. 485–510. [in English].
17. Dingwall, R. et al. (2017). Towards common principles for social science research ethics: A discussion document for the Academy of Social Sciences. *Finding common ground: Consensus in research ethics across the social sciences*. 2017. P. 111-123. [in English].
18. Porter, K. M. et al. (2018). The emergency of clinic research ethics consultation: Insights from national collaborative. *The American Journal of Bioethics*. 2018. T.18. №1.P. 39-45.
19. Integrity in research – a Rationale for community action. – Mode of access: URL: http://ec.europa.eu/research/swafs/pdf/pub_governance/ec-expert-group-report_en.pdf.
20. Leduc, M. & Letellier, L. (2018). Promoting research integrity at CNRS, France: Proceedings of the 4th World conference on research integrity. *Research integrity and peer review*. 2018. P. 31. DOI: 10.1186/s41073-016-0012-9. [in English].

Журнал
«Актуальні питання у
сучасній науці»

(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)

Випуск № 9(27) 2024

Підписано до друку: 16.09.2024 р.
Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:
ФОП Жукова Ірина Віталіївна Свідоцтво серія ДК №7425 від 09.08.2021 р., 02217, м. Київ,
пр. Маяковського Володимира, буд. 4-В, кв. 10